

PODMANICZKY SZILÁRD

Ork és Orkla

40. RÉSZ

A házra csend telepszik, Ork és Orkla az ebédlőben kanalaz, mindketten elégedettek. A levesben apró húsgombóc és eperlevél térsza úszik. Egymásra néznek, aztán vissza a levesre, nem érznek különbséget.

A sütőből hirtelen sült húst vesz ki Orkla, Ork úgy ül, akár egy rendezett életű napközis: keze az asztalon, evőeszközei elvágólag, feje fölözve, szemei nem villognak.

A hús mellé krumpli is jár, gondolja Ork, és valóban ott a krumpli, meg a pár napos, de pirított kenyér, a savanyúság, apró dinnyék és zöld paradicsom. Jó, hogy nem végtelenségig mentem a motorral, gondolja Ork. És az se mindegy, hogy Orkla nem faggat, mire gondolk most. Ezt naponta százszor is kérdezhethné, de azt hiszem, szerencsém van megintcsak, mert tudja.

Ork egy pillanattal előbb gondol rá, hogy valami megtöri majd ezt a csöndet és majdnem biztos benne, hogy a telefon. Amikor csörren a készülék, Ork már majdnem biztos abban is, hogy a pék az.

Fölveszem, mondja Orkla.

Ork egy pillanatig tétovázik, hagyja-e Orklát a pékkel beszélni, de aljasságnak tartja, hogy ha ezt előre tudja, nekiengedje Orklát a majdnem biztos helyzetnek. De hát a talpára van ő esve, gondolja Ork, aztán mégis megtöri a száját.

Hagyd, majd felveszem, mondja Ork, de úgy látszik, gondolatai nem szemvillanásnyi idő alatt futottak át rajta, Orkla kezében ott a kagyló.

Szia, mondja Orkla. Nem, nem zavarasz..., pár órája jöttünk..., köszönöm, jól vagyunk, és te?... na, az nagyszerű..., nem, dehogy, ne butáskodj már..., szó sincs róla..., persze-persze, minden a legnagyobb rendben, szia..., jó-jó, adom, szia.

Orkla arca enyhén piros tónusba játsza át magát, Ork zavarba jön ettől, egyik kezében a kagyló, a másikkal tenyerébe fogja Orkla arcát, a két leveses-krumplis-sós száj redőzve egymásnak nyomul.

Szia, mondja a pék a telefonba. Elkészültem a kazettával, tudod, amit mondtam..., igen-igen..., nem túl sokat, egy órát mondtam föl rá, az elejéről az egyik oldalára, a közepét meg a másikra..., bármikor oda tudom adni..., ne fáradj, szívesen elviszem..., persze, tudom, nekem ez nem olyan furcsa, én itt nőtem fel..., jó, akkor holnap délelőtt ott vagyok. Szia.

A péket kellemes elégedettség tölti el, ahogy leteszi a kagylót, szemében csillog a kinti hó.

Ork gyomrán melegség fut keresztül, nem biztos benne, hogy akarja-e ezt az egészet. Legalábbis a pár perccel ezelőtt érzett nyugalomhoz képest nem biztos.

Mi van, kérdezi látva ezt Orkla.

- Kész a pékáru, mondja Ork.

Nem sok kedved van hozzá, igaz?

Á, nem tudom, valahogy olyan szerencsétlen ez az egész. Két olyan világot engedek össze, amit lehet, hogy nem kéne. A pék soha nem is akar profi író lenni, neki lehet, hogy elég annyi, hogy a füzetbe leírja. Azt hiszem, kár volt ebbe belemártani.

Jót akartál, nem?

Jót, de máskor százig elszámolok, aztán teszek ajánlatot. Körülbelül ennyi ér a jót akarás, mondja Ork.

De azért végigcsinálod, nem?

Végig, persze, és még jól is elsülhet, semmi nincs kizárva, csak valahogy most nem kívánom az egészet.

Holnap délelőtt jön, kérdezi Orkla.

Igen. Mert?

Addig magatokra hagylak.

Azt hiszem, okos dolog.

De hova menjek?

Menj be a faluba.

Gyalog?

Dehogy, menjél a motorral.

De nincs rá jogosítványom.

Tudod vezetni, vagy nem, kérdezi Ork.

Tudom.

Akkor meg.

Megbüntetnek.

Hagyjuk ezt.

Jó, maradjunk annyiban, hogy elmegyek motorozni, de nem a falu felé, a dombokra, elviszem a szánkót, nem is rossz, te egy koponya vagy.

Még nem, de majd az leszek, mondja Ork.

A nap hamarosan alászáll, a hó magára veti árnyékát, a lankák megrajzolják saját formájuk.

Aztán eljön az este, Orkla térképeket vesz elő, a nyári útvonalon gondolkodik, legalább három hónapra mennek, ahogy gondolta, egy kisebb kört tesznek végig Európán. Az autópályákat mintha nekik építették volna, elég csak a térképre nézni, különösebb tervezés nélkül megrajzolható az útvonal.

Ork hosszú napok óta először kapcsolja be a tévét, halkán hallgatja, de mintha az egész a legutóbb látott hírműsor ismétlése lenne; nincs kedve ezen élcélni, kinyomja a tévét, egy újságot vesz kezébe, s az állólámpa sárgás fényénél apró pillantások közt elalszik. Orkla észre veszi, elengedi a térkép szélét, hátradől a szekrénynek, s egy ideig minden gondolat nélkül, jól eső hallgatásban elnézi.

(FOLYT. KÖV.)

POLNER ZOLTÁNNAL VERSEKRŐL, HAGYOMÁNYOKRÓL ÉS A III/III-AS ÜGYOSZTÁLYRÓL

Ördögösök krónikása

„Saját sorsomon láthattam, milyen megdöbbenő dolgokra képes egy diktatúra.” Fotók: Karnok Csaba

A napokban ünnepelte 70. születésnapját Polner Zoltán szegedi költő, újságíró, néprajzgyűjtő. A több tucat kötettel, számos díjjal büszkélkedő neves alkotó ügynök múltját sem tagadja.

Ő pedig *Polner Zoltán*, a kulturális rovat vezetője – mondta szeretett Katikánk, a Csongrád megyei Hírlap titkárságának vezetője. S mire kettőt pislanthattam volna én, az újságírással, szerkesztősséggel épp csak ismerkedő gyakor-nok, egy apró kis emberke pördült elém. Kezét csípőre rakta, fejét fölözge (istenem, micsoda utánozhatatlan polneres hősi póz!), majd miközben kezem rázta, s valami csoda folytán még kávéját is ke-vergetni tudta, ha jól emlékszem, csak ennyit szólt:

– Mindez nem számít. Semmi sem számít. Csak a költészet, az ér valamit.

A FÁRADHATATLAN ALKOTÓ

Egy másodperccel később Polner Zoltán már el is viharzott a szerkesztőségéből. Az azóta eltelt huszonöt esztendőben „A Polnert” jómagam nem is láttam, csak éppen úton, vagy nagyon indulóban. A hetvenedik születésnapján nemrégiben köszöntött újságíró, költő, néprajztudós ebből a jó szokásából mit sem engedett, korát meghazudtoló munkabírással szerkeszt ma is újságot, könyvet, szervez művészi esteket.

– Tanári munkámnak köszönhetem, hogy ilyen állóképességgel, munkabírással alkothattam az elmúlt évtizedekben – jegyezte meg kis Szűcs utcai lakásában Polner Zoltán, amikor arra kértem: ugyan számolja már össze, mégis hányféle alkotással hagyott nyomot a magyar irodalomban.

– Merthogy valaha pedagógus voltam én, tanítottam Pityaroson, Kiszomboron, Csanádpalotán, Ferencszálláson

is. S mivel Szegedtől, ettől a csodálatos várostól én elszakadni soha nem tudtam, naponta kellett utazgatnom. Így aztán újságíróként sem volt újdonság nekem a korai ébredés, mint ahogy az is teljesen természetes volt, hogy feleségemmel, *Katona Judit* költőnővel este fél 11-kor főztük a utolsó kávé, s hajnal háromig írtunk. Az eredményt pedig nézzétek meg ezeken a polcokon – mutatott a fal felé Polner Zoltán, s egy újságot is

Az utánozhatatlan polneres hősi póz.

kezembe nyomott, hogy még véletlenül se maradjak le egyetlen információról sem.

HALOTTAKKAL ÖSSZEÁRVA

S valóban, a születésnapjából – merthogy illet is szerkesztettek tisztelői, barátai – pontosan kiderül: Polner Zoltán verseit eddig kilenc kötetben adták ki, népköltészeti gyűjtései 18 kötetben fértek el. Készített kilenc néprajzi filmet, írt négy rádiójátékot, két forgatókönyvet, öt oratóriumot, egy operát, két adattárat és interjúkötetet, s e sorból nem hiányozhat négy slágerszöveg sem.

– Költészet, újságírás, néprajz meg sem élhet egymás nélkül. Legalábbis bennem. Egyik hatása erősítette a má-

sikat, verseimbe beleszólhattem olyan legendákat, amelyek régen letűnt magyar korokról meséltek. Hogy ma van-e ilyen irodalomra igény? Tudod, én halottakkal vagyok összeárva, még meg sem születtem azok, akik majd az én műveimet olvassák – ajándékozott meg Polner egy nagyon is polneres mondattal.

Majd éles kanyart vett beszélgetésünk. Azt a döbbenetet elemeztük, ami Szeged-szerte a hírt fogadta: Polner Zoltán a III/III-as ügyosztály ügynöke volt.

A REJTETT MÚLT

– Így igaz, semmi kedvem nem volt tovább rejtegetni titkomat, ezért egy drámában foglaltam össze ezt a rejtett múltamat. Az ördög markában címet adtam neki, s igyekeztem a lehető legőszintébben elmondani, miért is vállaltam ezt a szégyenletes szerepet. Egyébként zsarolással tudtak beszervezni 1968-ban, s 1989-ig készítettem jelentéseket szegedi írókról, művészekről. Ha valaki ezeket elolvassa, gyorsan észreveszi, igazán semmitmondó dolgok kerültek papírra, de csak enyhíti a bűnt, semmissé tenni nem tudja. Barátaim, ismerőseim között van olyan, aki megbocsátott ezért, s van, aki megszakította velem minden kapcsolatát. Saját sorsomon láthattam, milyen megdöbbenő dolgokra képes egy diktatúra. Én 1980-ig bűnösnek számítottam a kommunista párt szemében, mert 1956-ban Csanádpalotán a forradalom mellé álltam. Eközben szerveztek, s nemrégiben az derült ki, hogy egy titkos ügynökkel engem is figyeltettek. Kelet-európai sors? Magyar sors? Mit mondjak? Ez volt Polner Zoltán szegedi költő sorsa. Szégyentől nem mentes és egyben gyönyörű élet áll mögöttem.

BÁTYI ZOLTÁN

A Hetedik folytatódik

Az elmúlt esztendő egyik legizgalmasabb pszicho-thrillerre, a Hetedik hamarosan folytatódik. A *Morgan Freeman* és *Brad Pitt* főszereplésével

1995-ben bemutatott film folytatásából az utóbbi színész kiharad. Így aztán Freemannek kell felvennie ismét a harcot a gyilkossal.